

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Sanctis qui in terra sunt eius, mirificauit o[mn]es uolu[n]tates meas in eis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

sim futurus, sed hoc faciunt, quia rebus & uiribus & meritis suis freti, te-
non eligunt sibi, nec ex te omne bonum accipere, uerum potius tibi benefi-
cere praesumunt, id sibi uendicantes erga te, quod expectare debuerant ex
cum tu ideo mihi omnia auferas, ut ostendas non aliquid ex nobis tibi, sed omnia
nobis ex te uenire, si in te speremus, & in manum tuam nos proiecerimus.
Atque ita noui populi dux, hic suo exemplo docet & eloquitur, quibus bonum
nouus populus sit abundaturus, scilicet diuinis tantum, ceteris omnibus in ni-
hilum redactis. Id quod Iudaeus & uetus populus, temporalis abundantia pro-
nullo modo sustinet, non capiebat, sed & natura ipsa impatientissime, immo
deum suum, & ubi se solum coeperit ostendere bonum eorum, cetera omnia au-
ferre, nihil minus inueniuntur sensisse, neque enim opum, nominis, uicis, iusticiae,
& eorum quae habent ferre possunt ablationem, sola fide & spe clamantes: Con-
ferua me domine, quoniam speraui in te. Et dixi domino, deus meus es tu, nihil
boni confero in te. Id enim facit beneficium crucis mortificans nos & nostra omnia
ut consortes efficiamur diuinae naturae, ut, ij, Petri, j, dicitur.

Et uere arduissimum est, immo ipse infernus, sentire, omnia apud deum esse
bona nostra, & in nobis nihil esse situm, quo eum demereamus, placeamus, aut
mitigemus. Ruitque hic funditus impia illa Theologia eorum, qui faciendo quod
in se est, praesumunt misericordiam dei emercari, aut pro peccatis satisfacere suis
opusculis, ignorantes hac omnia fieri fide solius misericordiae dei, extinctis ma-
xime ijs ipsis opusculis ac penitus desperatis, quibus nitebantur satisfacere &
parare sese ad gratiam dei. Atque hinc apparet quid prosit pompa illa satisfac-
tionum & indulgentiarum, per magistros nostros haereticissimos in Ecclesiam
dei introducta, suis impijs statutis, decisionibus, reservationibus, indulgijs, con-
cessionibus, & id genus pestilentissimis nugis, totius orbis animas perditissi-
me illaqueantes: quibus quid aliud discimus, quam ut credamus deum nostris egere
bonis, & nos non consortio diuinae naturae, sed deum nostrae naturae consortio
beatum fore, dum non fide nos in illum paramus transformare, ut sit nobis deus,
sed operibus illi in nos conamur mutare & nostris uotis similem facere, ut ei
nos idola simus: sicut dicit apud Isaiam: Cui assimulastis me? aut quam ima-
ginem ponetis mihi? An non est hoc deum uelle mihi conformare, si huc nitamur
ut mex opinioni, meo affectui, meo sensui, & desyderio sese attemperet, nisi id
faciat, non fiturus in eum, nec laurus eius manum: cum contra oporteat in ni-
hilum nos ire, & eum facere in nobis compotem sui sensus, sui uoti & desiderij,
hoc est, mori, damnari, & in nihilum redigi. Recte ergo huius psalmi titulus est,
Aureolum, qui de hoc summo & principe affectu loquitur, idque de summo &
optimo eius genere, qualis in principe omnium Christo fuit. Nam hoc affe-
ctu discernitur populus Christi, a non populo suo, contemptis omnium perso-
nis & nominibus, ut sequitur.

Sanctis qui in terra sunt eius, mirificauit oēs uoluntates meas in eis.

Hieronymus: Sanctis qui in terra sunt & magnificis, omnis uoluntas mea
in eis. Hebraeus, ad uerbum sic: Sanctis qui in terra sunt ipsi, & magnificis, omne
desyderium meum in eis. Debit itaque omiti pronomem, Eius, & in eis, quod
quod hebraico idiotismo solet, post relatiuum, Qui, subiungi. Et certum est uer-
bum, Mirificauit, per interpretem, p nomine, positum, quod adiri, in hebraeo,
magnificos,

magnificos, grandes, admirabiles, significat, ut psal. viij. Q̄ admirabile est no-
men tuum in uniuersa terra. Deinde omisit coniunctionem. Et, quæ facile pro-
tribuitur ne ex magnificis faceret, mirificauit. Stet ergo uersus sine hebrais
mo, Sanctis seu ad sanctos, qui sunt in terra, & magnificos, ois uoluntas mea,
ut sit sensus, cum in me omnes scandalizentur, qui persona rerum capiuntur,
& sine inimici crucis, ego uicissim eos relinquo cuiuscunq; sint siue generis si-
ue nominis, nec moueor q̄ sint semen Abrahæ, eos uero amplector qui sunt
sancti & magnifici in spiritu, contempti mundo & illis, in his mea uoluntas,
meū desiderium, mea hereditas, hi mihi erunt populus a patre datus, ubicunq;
fuerint in terra, nec enim in Hierusalem aut Zion aut Roma erit necessario,
sed ut Petrus, ait, Act. x. In ueritate cognoui, quoniam non est acceptio perso-
narum apud deum, sed in omni gente qui timet eum, & operat̄ iusticiam acce-
ptus est illi. Hoc iudæi nolebant, hoc eorum hodie emuli Romanistæ negat̄,
q̄ nos Romæ alligare conant̄ & preualuerūt. Hæc sensum sequentiã inuabūt.

Dicit ergo Christus, Si me qui caput sum, oportet omnibus cõtemptis, soli
deo inherere, & sic per passionem intrare in gloriam meam, oportebit & eum
populum, qui mihi in hereditatem datur talem esse, ut nullo loco, nullo gene-
re, nullo nomine nitatur, nisi hoc uno, ut meum deum habeat, cui nihil tribu-
at, sed omnia ex eo recipiat, qui redigatur in nihilum, ut fiat oia, hoc est, quod
Matthæi, xxiij. dicit: Si dixerint uobis, Ecce hic est Christus aut illic, nolite
credere. Nescit enim locum christianus homo, nec ullum temporale, licet ho-
die impij pontifices Romani cum suis adulatoribus nobis hanc sententiam
damnarint, ut hereticam, & Romam nobis assignarint, pro loco, in quo Chri-
stum oporteat inuenire, affirmantes deum suis uotis, uerū ipse pulchre
contrarium non modo hic docet, sed & reipsa ostendit, dum nō nisi Satanam
Romæ sub suo noie regnare permittit, ut omniū palpat manus, & totus cer-
nit mundus.

Diximus in superioribus, sanctum illud esse, quod in separato & abscondi-
to est & conspectu solius dei, non illud prophanum sanctum, quo hodie tan-
tum, domus, uestes, clerus a pontificibus sancta uocant̄, ad fallendos animos
hominum, sed quo Sp̄s sanctus sua unctione sanctificat, Ita sancti sunt non
Iudæi, non clerus, non ullius nominis homo, nisi fide inherens deo, per eam
particeps eius nature factus, cuius uita abscondita est cum Christo in deo, ex-
teris omnibus dat Christus libellū repudiij hoc uersu & sequentibus, dū dicit,
Voluntas mea ad sanctos terræ & magnificos, quasi illud psal. c. dicat: Oculi
mei ad fideles terræ, ut sedeāt mecum, quo repudio & Malachiæ, .j. ad Iudæos
dicit: Non est mihi uoluntas in uobis dicit dominus exercituum, quia magnū
est nomen meum in gentibus. Est aut̄ eadem dictio uoluntas hoc uersu, quæ
psal. i. In lege domini uoluntas eius. Magnificos similiter in spiritu appellat,
cum coram hominibus, cum sceleratis & uiris ignominia & infirmitatem sciē-
tibus, sicut & eorum caput Christus, habeantur, uerum fide sanctificant, fide
& magni sunt & admirabiles in oculis dei, ipsi enim animo magno contem-
nunt omnia bona & mala. Dicit autem sanctis terræ nō, sanctis cœli, ut de ho-
minibus in terra loqui se significet, simul ut promissione certa cõfirmet corro-
boretq; eos, qui in se credūt, ut quantūlibet patiant̄ mala, sciant tamē sese pla-
cere Christo suo domino, aduersarios uero displicere, itaq; uerbum dulcis pro-
missionis est hic uersus, fidem excitans & conseruans, sicut sequens uerbum
aspere cõminationis est, infidelitatem damnans.

Et Facile est

Facile est hic nostram translationē concordare, ut sit sensus, deus creauit in sanctis meis omnia quæ uolui & quæ ego desidero, Volui autē nihil aliud quæ ut mei similes essent, mecum mortificati secundū carnem, & uiuificati propter glorificari, prophanati sancti dici & esse debeant, Verū per spiritum hanc omnes uoluntates meas impleuit & perfecit, solū ergo in his sanctis, non in alijs uoluntas mea est, ubi enim omnes uoluntates meæ esse dicuntur, ubi dicitur in cæteris nulla mea uoluntas esse. Ita fit, ut qui crediderit saluus fiat, qui nō crediderit, damnet, quia oīs uoluntas Christi in illis, in his nulli.

Multiplicatæ sunt infirmitates eorum, postea accelerauerunt, postea congregabo conuenticula eorum de sanguinibus:

Nec memor ero nominum eorum per labia mea,

Hoc uersu alteram generationem describit & repudiat crucis inimicitiam, qua nulla ei uoluntas est, quia se caput propter humilitatem mortis eius non accipit, nec per fidem in deum trāsformari patitur, ut dominū habeat deum suum Christo, sed Idolis cordis sui, & operibus suis se se fatigat, unde hebraice uerba uidentia sunt quæ eorum uim non reddere possit latinitas. Et Hieronymus uariet a nostro. Multiplicabunt Idola eorum post tergum sequentium, non libabo libamina eorum de sanguine, nec assumam nomina eorum in labijs meis. Hunc enim uersum in duos nos diuisimus.

Quod Hiero. Idola eorum, nos infirmitates eorum, hebraice habet אַזַּבִּים Azebotham. Azab autem uerbum significat, cū tristitia & labore aliquid formare, sicut fabri argētarij laborāt, ut imagines forment, Inde psal. cxxij. de hoc tristi diligētique labore, simulachra gentiū dicuntur, Azabim, scilicet de arte & labore, quibus formantur. Et psal. cxxvj. Qui manducatis panē doloris, Azabim, quod alij panem laborantiū cū dolore, alij panē erumnosum. Quicquid sit in ista uarietate, in hoc omnia conueniūt אַזַּבִּים Azabim esse, id quod dicitur & dolore paratur & formatur, Quo nomine spiritus appellat impiorū dogmatum & operū magistros, quæ & Idola eorum sunt, quæ mendaciū multo labore & cura opus habeat, ut uerū appareat, cum econtra prudentiū doctrinā faciat, ut Proverb. & ueritas simplex sit, nec hoc modo solū erumnosi & miseri sunt, sed & operibus ad eadem dogmata factis, cum enim fide uacui sint, doctrinā & operibus hominū fatigantur assidue necesse est, hos superius in uocabulis Auen & amal, & psal. ix. in uersu comprehenduntur in consilijs quibus cogitant, satis descripsimus.

Horum studium Isaias falsissima parabola taxat. xliij. longo sermone textu inducens plastēn Idoli, qui locus maxime ualeat ad hunc uersum, qui uolet, legat. Itaq; siue Idola siue infirmitates dixeris, recte dixeris, modo impium inuile, triste, & infirmum studium eorum intelligas, qui extra fidem suis operibus & doctrinis, deo, nescio quæ reddere uolunt, non formari a deo, sed formare deum uolentes, dixi enim superius, qui aliter de deo sentit, quæ sententiā est, deum sibi, non se deo afformat, at sine fide nemo recte de deo sentit, ideo recte Isaias ibidē dicit, plastēn Idoli omnes nihil sunt, quis formauit deū & confluauit sculpsit ad nihilum utile: ecce omnes participes eius confun duntur, fabri enim sunt ex hominibus: Cum enim per hanc sese firmare præsumant, magis inhi-